

**Osoby s těžkým zrakovým postižením,
specifika logopedické intervence.**

Vývoj řeči

- zhruba **70 – 80% informací**,
- **zrak** se podílí na vývoji řeči asi **30%**,
- **opožděný vývoj řeči**,
- **není vývoj řeči omezený**,

- **ve školním věku se zpomalení zpravidla koriguje.**

Lexikálně-sémantická rovina

- **formální** specifika utváření pojmů se u nevidomých a vidoucích lidí podstatně **neliší**, **obsahová** však **ano**,
- dominující úlohu **akustické a haptické znaky**,
- **zpomalení vývoje obsahové stránky řeči**,
- **aktivizace slovní zásoby: nejdostupnější – slovní – cesta.**

Verbalismus nevidomých dětí

- dítě **nechápe** (nebo nechápe přesně) **jejich smysl**, respektive mají pro ně **nereálný smysl** (např. slova označující barvy),
- v předškolním věku **mechanická imitace**.

Morfologicko-syntaktická rovina

- **relativně rychlé zkorigování,**
- **menší výskyt kvalitativních označení** (tj. zejména přídavných jmen) – souvisí především s **omezenými možnostmi vnímání kvalitativních znaků** (např. barvy) okolního světa;
- **postupná korekce.**

Foneticko-fonologická rovina

narušení **labializace**,

- menší aktivita **spodního rtu**,
- **specifika artikulace rtů** se celkově odchyľují od normy;

Foneticko-fonologická rovina

- omezení v oblasti **fonematické diference**;
- zaměňování hlásek **M** a **N**,
- **interdentální** artikulace více hlásek;

Pragmatická rovina

- **nahrazování zrakového kontaktu taktilním,**
- **strnulá, nezúčastněná mimika,**
- **narušené koverbální chování.**

Dyslalie

- nejčastější SPŘ,
- sigmatismus,
- M a N,
- mezizubní výslovnost různých hlásek (T, D, N),
- obouretná výslovnost L.

- časté zbytečné, **nepřirozené** pohyby rtů, jazyka.

Specifika logopedické intervence

- „klasická“ logopedická situace před zrcadlem – a priori nerealizovatelná;
- maximální využití **sluchového a hmatového vnímání**,
- přesně a detailně **popisovat**,
- zohlednění **věku** + brát v úvahu věk, kdy došlo ke ztrátě zraku,
- rozvíjet **představy o vlastním těle**,
- **zdroj zvuku** pomocí hmatu,

Specifika logopedické intervence

logopedické pomůcky:

- pomůcky, jejichž **ohmatáním** si dítě ozřejmí, jaké **postavení mluvidel** od něho požadujeme,
- **reliéfní** obrazy hlásek,
- **trojdimenzionální** modely,

rozvíjení mimických pohybů:

- např. nevidomé dítě s lhostejným výrazem tváře vypráví nějaký smutný příběh,
- využití **rytmických** cvičení,
- **speciální cvičení mimických pohybů**
- **system her.**